

TỪ LÝ LUẬN CHỦ NGHĨA XÃ HỘI KHOA HỌC ĐẾN THỰC TIỄN TINH GỌN CHÍNH QUYỀN HAI CẤP Ở VIỆT NAM VAI TRÒ ĐỊNH HƯỚNG CỦA GIÁO DỤC LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ

Võ Phú Hữu

Khoa Khoa học Chính trị, Xã hội và Nhân văn, Đại học Cần Thơ

Trần Mộng Nghi

Trung tâm Giáo dục Quốc phòng và An Ninh, Đại học Cần Thơ

Email: vphuu@ctu.edu.vn.

Tóm tắt: Chủ nghĩa xã hội khoa học khẳng định tính tất yếu của việc hình thành nhà nước kiểu mới của giai cấp công nhân, với yêu cầu xây dựng bộ máy tinh gọn, hiệu lực, hiệu quả, gắn với phát huy dân chủ và bảo đảm quyền làm chủ của nhân dân. Ở Việt Nam, quan điểm xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa “của dân, do dân, vì dân” được Đảng nhất quán trong Cương lĩnh, Hiến pháp 2013, Văn kiện Đại hội XIII và đặc biệt là Nghị quyết số 18-NQ/TW (2017) về tiếp tục đổi mới, sắp xếp bộ máy hệ thống chính trị tinh gọn. Bối cảnh nghiên cứu mô hình chính quyền địa phương hai cấp theo hướng “tinh - gọn - mạnh - hiệu lực - hiệu quả”, nhất là khi xem xét kết thúc hoạt động đơn vị hành chính cấp huyện ở một số nơi, mở ra yêu cầu cải cách gắn với phân quyền, phân cấp và chuyển đổi số. Trên cơ sở lý luận của Chủ nghĩa Mác - Lênin, Tư tưởng Hồ Chí Minh và quan điểm của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng về chủ nghĩa xã hội, bài viết phân tích nền tảng lý luận của mô hình chính quyền hai cấp, làm rõ các yêu cầu tinh gọn và vai trò định hướng của giáo dục lý luận chính trị. Đồng thời, đề xuất định hướng nội dung, phương thức và điều kiện bảo đảm để giáo dục lý luận chính trị trở thành “la bàn tư tưởng”, tăng cường nhận thức, đồng thuận và sự tham gia của nhân dân trong quá trình hoàn thiện mô hình chính quyền hai cấp theo tinh thần đổi mới và phát triển bền vững.

Từ khóa: Chủ nghĩa xã hội khoa học, nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa, chính quyền hai cấp, tinh gọn bộ máy, phân quyền, phân cấp, giáo dục lý luận chính trị.

Nhận bài: 17/12/2025; Biên tập: 18/12/2025; Phản biện: 22/12/2025; Duyệt đăng: 29/12/2025.

1. Đặt vấn đề

Từ góc nhìn của chủ nghĩa xã hội khoa học, nhà nước kiểu mới của giai cấp công nhân và nhân dân lao động phải là công cụ bảo đảm quyền làm chủ của nhân dân, thực hiện tự do, bình đẳng và phát triển toàn diện con người, đồng thời từng bước khắc phục sự tha hóa quyền lực, đặc quyền, đặc lợi. Các nhà kinh điển của Chủ nghĩa Mác - Lênin đều nhấn mạnh yêu cầu xây dựng bộ máy nhà nước tinh gọn, gần dân, chịu sự kiểm soát chặt chẽ của nhân dân, gắn với mở rộng dân chủ và nâng cao vai trò tự quản xã hội. Những tư tưởng này được Đảng Cộng sản Việt Nam vận dụng sáng tạo trong quá trình xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa của nhân dân, do nhân dân, vì nhân dân, được khẳng định xuyên suốt trong Văn kiện Đại hội XIII.

Đại hội XIII xác định nhiệm vụ tiếp tục đổi mới, sắp xếp tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị theo hướng tinh gọn, hoạt động hiệu lực, hiệu quả; đồng thời hoàn thiện mô hình chính quyền địa phương, phân định rõ thẩm quyền giữa Trung ương và địa phương, giữa các cấp chính quyền, phát huy tính tự chủ, tự chịu trách nhiệm gắn với bảo đảm sự lãnh đạo thống nhất của Đảng và quyền làm chủ của nhân dân. Nghị quyết số 18-NQ/TW (2017) đã cụ thể hóa yêu cầu này, coi tinh gọn bộ máy là khâu đột phá nhằm nâng cao hiệu quả quản trị quốc gia.

Trong thực tiễn, mô hình chính quyền địa phương hai cấp đang được nghiên cứu và triển khai, nhất là

trong bối cảnh sắp xếp đơn vị hành chính, giảm cấp trung gian. Mô hình này mở ra cơ hội rút ngắn quy trình hành chính, tăng cường phân quyền, phân cấp và ứng dụng chuyển đổi số, nhưng cũng đặt ra thách thức về bảo đảm tính thống nhất quyền lực, năng lực quản trị của cấp tỉnh và hiệu quả thực thi của chính quyền cơ sở.

Vì vậy, vấn đề đặt ra là cần quán triệt đầy đủ các nguyên lý của chủ nghĩa xã hội khoa học trong xây dựng và vận hành chính quyền hai cấp; đồng thời phát huy vai trò của giáo dục lý luận chính trị nhằm bảo đảm quá trình tinh gọn bộ máy vừa nâng cao hiệu lực quản trị, vừa giữ vững bản chất Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa, tránh xu hướng quan liêu, hành chính hóa đời sống chính trị.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Cơ sở lý luận của chủ nghĩa xã hội khoa học về nhà nước và chính quyền địa phương

2.1.1. Một số luận điểm cốt lõi của chủ nghĩa xã hội khoa học về nhà nước kiểu mới

Chủ nghĩa xã hội khoa học, dựa trên học thuyết Mác - Lênin, khẳng định nhà nước là sản phẩm của những mâu thuẫn giai cấp không thể điều hòa, là công cụ của giai cấp nắm quyền lực kinh tế - chính trị nhằm duy trì trật tự phù hợp với lợi ích của mình. Sự ra đời của nhà nước xã hội chủ nghĩa chỉ diễn ra khi giai cấp công nhân và nhân dân lao động giành được chính quyền thông qua cách mạng vô sản.

Nhà nước kiểu mới này mang bản chất của đại đa số nhân dân lao động, khác về chất với nhà nước bóc lột của các giai cấp thống trị trước đây.

V.I. Lênin trong Nhà nước và cách mạng nhấn mạnh sự cần thiết của việc “đập tan” bộ máy nhà nước cũ và xây dựng một kiểu nhà nước mới dựa trên dân chủ rộng rãi, bầu cử trực tiếp, cơ chế bãi miễn cán bộ, sự kết hợp chặt chẽ giữa quyền và trách nhiệm. Đồng thời, nhà nước xã hội chủ nghĩa vận động theo hướng “tự tiêu vong” bằng cách mở rộng dân chủ và phát triển cơ chế tự quản của nhân dân. Bộ máy nhà nước phải tinh gọn, minh bạch, phản ánh ý chí của nhân dân lao động, tránh quan liêu và xa rời thực tiễn.

Ở Việt Nam, Tư tưởng Hồ Chí Minh là sự vận dụng và phát triển sáng tạo quan điểm của chủ nghĩa xã hội khoa học trong bối cảnh đặc thù của một nước thuộc địa nửa phong kiến. Người xác định nhà nước phải là “của dân, do dân, vì dân”, cán bộ là “công bộc” của dân. Nhà nước phải trong sạch, hoạt động theo pháp luật, gắn bó mật thiết với nhân dân. Những tư tưởng đó là nền tảng cho quan điểm xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam trong thời kỳ đổi mới.

2.1.2. Quan niệm của Đảng Cộng sản Việt Nam về Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa và chính quyền địa phương

Quan điểm của Đảng về xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa được hình thành qua nhiều kỳ Đại hội, phát triển toàn diện trong Văn kiện Đại hội XIII. Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam là nhà nước của nhân dân, do nhân dân, vì nhân dân; quyền lực nhà nước thống nhất nhưng có sự phân công, phối hợp và kiểm soát giữa lập pháp - hành pháp - tư pháp; tổ chức và vận hành theo Hiến pháp và pháp luật; bảo đảm quyền làm chủ của nhân dân, tôn trọng và bảo vệ quyền con người, quyền công dân.

Chính quyền địa phương có vai trò đặc biệt quan trọng, gắn trực tiếp với đời sống của người dân. Hiến pháp 2013 và Luật Tổ chức chính quyền địa phương đã phân định rõ thẩm quyền giữa Trung ương và địa phương, giữa các cấp chính quyền; bảo đảm tính thống nhất trong quản lý nhà nước, đồng thời phát huy tính chủ động, sáng tạo của từng cấp chính quyền. Nghị quyết 18-NQ/TW (2017) là dấu mốc quan trọng trong đổi mới tổ chức bộ máy hệ thống chính trị, tạo cơ sở cho việc sắp xếp đơn vị hành chính, tinh giản biên chế, phân quyền mạnh hơn cho địa phương, hướng đến mô hình chính quyền tinh gọn, hiệu lực, hiệu quả.

2.1.3. Ý nghĩa của lý luận chủ nghĩa xã hội khoa học đối với mô hình chính quyền hai cấp

Từ cơ sở lý luận của chủ nghĩa xã hội khoa học và quan điểm của Đảng, có thể rút ra các yêu cầu chủ đạo cho mô hình chính quyền địa phương hai cấp:

Thứ nhất, tinh gọn bộ máy phải nhằm nâng cao quyền làm chủ của nhân dân, bảo đảm “dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân thụ hưởng”, tránh tình trạng giảm đầu mối nhưng làm suy giảm dân chủ.

Thứ hai, tinh gọn gắn với phân quyền, phân cấp rõ ràng, thiết kế lại chức năng - nhiệm vụ giữa các cấp, tránh chồng chéo, bỏ trống hoặc trùng lặp thẩm quyền.

Thứ ba, đổi mới mô hình chính quyền hai cấp phải gắn với xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa, bảo đảm sự lãnh đạo tuyệt đối của Đảng và định hướng xã hội chủ nghĩa trong mọi cải cách.

2.2. Thực tiễn tinh gọn chính quyền hai cấp ở Việt Nam hiện nay nhìn từ lý luận chủ nghĩa xã hội khoa học

2.2.1. Khung chính sách về sắp xếp đơn vị hành chính và xây dựng chính quyền địa phương hai cấp

Trên cơ sở Nghị quyết 18-NQ/TW, Đảng và Nhà nước đã ban hành hệ thống văn bản nhằm cụ thể hóa chủ trương sắp xếp đơn vị hành chính và tinh gọn bộ máy. Các địa phương đã triển khai thí điểm mô hình chính quyền đô thị, thu gọn đơn vị hành chính cấp xã, phường, thị trấn và điều chỉnh địa giới hành chính theo hướng hiện đại, thích ứng với yêu cầu phát triển mới. Gần đây, các văn bản của Trung ương tiếp tục định hướng từng bước chấm dứt hoạt động của đơn vị hành chính cấp huyện, tiến tới tổ chức chính quyền địa phương hai cấp gắn với hoàn thiện cơ chế phân quyền, phân cấp, phát triển chính quyền số và nâng cao hiệu lực quản lý.

Các nghiên cứu chuyên ngành cho thấy việc chuyển đổi từ mô hình ba cấp sang hai cấp sẽ tác động mạnh đến cấu trúc quản trị, loại bỏ tầng nấc trung gian, tạo điều kiện để cấp tỉnh chỉ đạo trực tiếp cấp xã. Điều này đòi hỏi tái cấu trúc quy trình giải quyết thủ tục hành chính, cung ứng dịch vụ công, sắp xếp lại hệ thống cơ quan chuyên môn và thiết kế lại vị trí việc làm, cơ chế phối hợp giữa hai cấp chính quyền theo hướng tinh gọn, hiện đại và thống nhất.

2.2.2. Một số kết quả bước đầu và vấn đề đặt ra

Thực tiễn triển khai sắp xếp đơn vị hành chính và tinh gọn bộ máy bước đầu cho thấy nhiều kết quả quan trọng: giảm đầu mối trung gian, giảm số lượng phòng ban; nâng cao tính thông suốt trong chỉ đạo điều hành; cắt giảm chi thường xuyên; đẩy mạnh phân cấp gắn với cải cách thủ tục hành chính trong các lĩnh vực đất đai, đầu tư, xây dựng, đăng ký kinh doanh; từng bước ứng dụng hiệu quả nền tảng dịch vụ công trực tuyến.

Tuy nhiên, từ góc nhìn của chủ nghĩa xã hội khoa học, cần nhận diện một số vấn đề.

Thứ nhất, nếu việc tinh gọn chỉ dừng ở thu hẹp số đơn vị hành chính mà không đi đôi hoàn thiện cơ chế phân quyền, phân cấp và kiểm soát quyền lực, nguy cơ tắc nghẽn quản lý tại cấp tỉnh và quá

tải nhiệm vụ ở cấp xã sẽ xảy ra, làm giảm hiệu quả phục vụ nhân dân.

Thứ hai, việc sáp nhập đơn vị hành chính làm gia tăng quy mô địa bàn, dân cư, kéo theo khoảng cách địa lý lớn hơn giữa người dân và trung tâm hành chính; nếu thiếu hạ tầng giao thông, hạ tầng số và phương thức phục vụ linh hoạt, quyền tiếp cận dịch vụ công của người dân vùng sâu, vùng xa có thể bị ảnh hưởng.

Thứ ba, tinh giản biên chế và cơ cấu lại đội ngũ cán bộ nếu thiếu lộ trình, thiếu minh bạch, dễ gây tâm lý dao động, thậm chí nảy sinh tư tưởng “giữ ghế”, “giữ vị trí”, trái với tinh thần phụng sự nhân dân của nhà nước xã hội chủ nghĩa.

2.2.3. Yêu cầu giữ vững bản chất Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa trong quá trình tinh gọn chính quyền hai cấp

Lý luận chủ nghĩa xã hội khoa học khẳng định việc cải cách bộ máy nhà nước không chỉ là vấn đề kỹ thuật hành chính mà là vấn đề chính trị - xã hội sâu sắc, liên quan trực tiếp đến bản chất giai cấp công nhân của nhà nước, vai trò làm chủ của nhân dân và mục tiêu công bằng xã hội. Do đó, tinh gọn chính quyền hai cấp cần đáp ứng ba yêu cầu cơ bản.

Một là, mọi thay đổi về tổ chức bộ máy, chức năng, nhiệm vụ phải được đặt dưới sự kiểm tra, giám sát của nhân dân thông qua dân chủ đại diện (Quốc hội, Hội đồng nhân dân các cấp) và dân chủ trực tiếp (tham vấn, phản biện, trưng cầu ý dân).

Hai là, phân quyền và phân cấp phải đi đôi với thiết lập cơ chế kiểm soát quyền lực, phòng chống lạm quyền, tham nhũng và tiêu cực, xây dựng nhà nước liêm chính, kiến tạo, vì dân.

Ba là, tinh gọn tổ chức cần gắn với nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ, đặc biệt là năng lực tư duy lý luận, bản lĩnh chính trị, đạo đức công vụ và năng lực quản trị hiện đại. Chính trong yêu cầu này, giáo dục lý luận chính trị giữ vai trò định hướng trọng yếu, bảo đảm quá trình cải cách diễn ra đúng đường lối, có cơ sở khoa học, tránh cả bảo thủ trì trệ lẫn chạy theo mô hình quản trị thuần túy kỹ trị, xa rời mục tiêu xã hội chủ nghĩa.

2.3. Vai trò định hướng của giáo dục lý luận chính trị đối với quá trình tinh gọn chính quyền hai cấp

2.3.1. Giáo dục lý luận chính trị - cầu nối giữa lý luận chủ nghĩa xã hội khoa học và thực tiễn cải cách bộ máy nhà nước

Giáo dục lý luận chính trị (GDLLCT) có chức năng truyền bá, củng cố và phát triển thế giới quan, phương pháp luận của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh và đường lối của Đảng; trang bị cho cán bộ và nhân dân năng lực phân tích, xử lý các vấn đề chính trị - xã hội trong thực tiễn. Trong bối cảnh tinh gọn chính quyền hai cấp, GDLLCT giữ vai trò “cầu nối” giữa lý luận và thực tiễn cải cách.

Thông qua các chương trình đào tạo, bồi dưỡng tại hệ thống trường Đảng, trường chính trị, đại học,

cũng như các hình thức giáo dục trong Đảng và hệ thống chính trị, các nội dung cốt lõi của Đại hội XIII, Hiến pháp 2013, Luật Tổ chức chính quyền địa phương, các nghị quyết về sắp xếp đơn vị hành chính, phân quyền và chuyển đổi số được giải thích, luận chứng và gắn với thực tiễn địa phương.

Việc này giúp người học hiểu rõ mục tiêu, ý nghĩa, lộ trình và phương thức của quá trình tinh gọn bộ máy; đồng thời tạo sự thống nhất nhận thức trong toàn hệ thống chính trị, tránh tình trạng “trên nóng, dưới lạnh”, “trên quyết liệt, dưới lúng túng”.

2.3.2. Định hướng nội dung và phương thức giáo dục lý luận chính trị gắn với tinh gọn chính quyền hai cấp

Về nội dung, cần đào sâu các luận điểm của chủ nghĩa xã hội khoa học về nhà nước, dân chủ, hệ thống chính trị, phân quyền, phân cấp, tổ chức lãnh thổ và chính quyền địa phương; cập nhật chủ trương, chính sách mới về cải cách bộ máy, sắp xếp đơn vị hành chính, phát triển chính quyền số. Nội dung giảng dạy phải gắn lý luận với tình huống thực tiễn như sáp nhập địa giới hành chính, thiết kế vị trí việc làm, phân cấp phê duyệt dự án, bảo đảm tiếp cận dịch vụ công của người dân sau sáp nhập...

Về phương thức, cần chuyển từ truyền thụ một chiều sang tổ chức học tập tích cực, thảo luận tình huống, mô phỏng quá trình hoạch định chính sách tinh gọn bộ máy, xây dựng “kịch bản cải cách” cho địa phương giả định và bảo vệ trước hội đồng mô phỏng Hội đồng nhân dân. Cần ứng dụng nền tảng số để tạo lập các lớp học trực tuyến, thư viện số, diễn đàn trao đổi và ngân hàng tình huống thực tiễn, tạo môi trường học tập mở, linh hoạt và liên thông.

2.3.3. Điều kiện bảo đảm để giáo dục lý luận chính trị phát huy vai trò định hướng

Ba điều kiện cơ bản cần được bảo đảm

Một là, đội ngũ giảng viên, báo cáo viên phải có bản lĩnh chính trị, trình độ lý luận vững vàng, hiểu biết thực tiễn cải cách bộ máy và có khả năng dự báo, giải đáp thuyết phục.

Hai là, cần sự phối hợp chặt chẽ giữa cơ quan nghiên cứu lý luận, tham mưu chiến lược, tổ chức cán bộ, cơ quan xây dựng pháp luật và cơ sở đào tạo nhằm cập nhật kịp thời các nội dung mới vào chương trình giáo dục.

Ba là, coi việc học tập lý luận chính trị về tinh gọn chính quyền hai cấp là yêu cầu thường xuyên, bắt buộc đối với cán bộ, nhất là lãnh đạo cấp tỉnh, cấp xã và các cán bộ tham mưu trực tiếp.

3. Kết luận

Từ nền tảng lý luận của chủ nghĩa xã hội khoa học về nhà nước kiểu mới của giai cấp công nhân, có thể thấy rõ rằng mọi cải cách bộ máy, bao gồm tinh gọn mô hình chính quyền hai cấp, phải bảo đảm giữ vững bản chất Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa, đặt con người và sự phát triển toàn

diện của nhân dân vào vị trí trung tâm. Việc sắp xếp, tổ chức lại đơn vị hành chính và xây dựng chính quyền hai cấp không chỉ là yêu cầu khách quan nhằm đáp ứng đòi hỏi quản trị hiện đại, mà còn là phép thử quan trọng đối với tư duy đổi mới, năng lực lãnh đạo và bản lĩnh chính trị của hệ thống chính trị Việt Nam trong giai đoạn hiện nay.

Bài viết đã hệ thống hóa các luận điểm của chủ nghĩa xã hội khoa học về nhà nước và chính quyền địa phương; khái quát đường lối, chủ trương của Đảng và Nhà nước về tinh gọn bộ máy, xây dựng mô hình chính quyền hai cấp; đồng thời chỉ ra rằng quá trình này phải tránh rơi vào khuynh hướng giản lược thuần túy kỹ thuật. Tinh gọn phải gắn với phát huy dân chủ xã hội chủ nghĩa, bảo đảm quyền làm chủ của nhân dân, củng cố cơ chế kiểm soát quyền lực, nâng cao hiệu lực và hiệu quả phục vụ của bộ máy, đồng thời duy trì sự trong sạch, vững mạnh của Nhà nước.

Trên cơ sở đó, bài viết nhấn mạnh vai trò định hướng cốt lõi của GDLLCT như một “cầu nối” giữa lý luận chủ nghĩa xã hội khoa học và thực tiễn cải cách bộ máy nhà nước. GDLLCT góp phần thống nhất nhận thức, nâng cao năng lực tư duy chính trị - hành chính của đội ngũ cán bộ, đảng viên; tạo sự đồng thuận xã hội; định hướng hành động trong quá trình triển khai mô hình chính quyền hai cấp. Để đáp ứng yêu cầu đổi mới, GDLLCT cần tiếp tục đổi mới nội dung, phương pháp, bám sát thực tiễn từng địa phương; đồng thời đòi hỏi đội ngũ giảng viên, báo cáo viên có bản lĩnh, năng lực và phương pháp sư phạm hiện đại.

Trong thời gian tới, việc tiếp tục nghiên cứu sâu tác động của mô hình chính quyền hai cấp tới chất lượng dân chủ cơ sở, hiệu quả cung ứng dịch vụ công và mức độ hài lòng của người dân, cũng như vai trò của GDLLCT trong từng giai đoạn cải cách, sẽ góp phần hoàn thiện lý luận và thực tiễn xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam tinh gọn, hiệu lực, hiệu quả, thực sự “của dân, do dân, vì dân” ■

Tài liệu tham khảo

- [1]. Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam. (2017). *Nghị quyết số 18-NQ/TW ngày 25/10/2017 về một số vấn đề về tiếp tục đổi mới, sắp xếp tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị tinh gọn, hoạt động hiệu lực, hiệu quả*.
- [2]. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII (Tập I, II)*. Hà Nội: Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật.
- [3]. *Hiến pháp nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam năm 2013*. Hà Nội: Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật. Tạp chí Dân chủ và Pháp luật
- [4]. Nguyễn Phú Trọng (2021). *Một số vấn đề lý luận và thực tiễn về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam*. Hà Nội: Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật.

- [5]. Bộ Tư pháp (2025). *Thực hiện phân quyền, phân cấp trong bối cảnh xây dựng mô hình chính quyền địa phương hai cấp*. Tạp chí Dân chủ và Pháp luật điện tử.
- [6]. Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh (2022). *Giáo trình Chủ nghĩa xã hội khoa học*. Hà Nội: Nxb. Lý luận chính trị.
- [7]. Học viện Hành chính và Quản trị công (2024). *Quản trị địa phương trong bối cảnh xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa*. Hà Nội: Nxb. Khoa học xã hội.
- [8]. Tạp chí Quản lý nhà nước (2024). *Đổi mới giáo dục lý luận chính trị trong bối cảnh cải cách tổ chức bộ máy nhà nước*. Tạp chí Quản lý nhà nước điện tử.

From the theory of scientific Socialism to the implementation of streamlining the two-tiered local government system in Vietnam: The orienting role of political theory education

Vo Phu Huu

Faculty of Political, Social Sciences and Humanities,
Can Tho University

Tran Mong Nghi

Center for National Defense and Security Education,
Can Tho University

Email: vphuu@ctu.edu.vn.

Abstract: *Scientific socialism affirms the necessity of forming a new type of state for the working class, requiring the construction of a streamlined, effective, and efficient apparatus, coupled with promoting democracy and ensuring the people’s right to self-mastery. In Vietnam, the viewpoint of building a socialist rule-of-law state “of the people, by the people, for the people” has been consistently upheld by the Party in the Platform, the 2013 Constitution, the Documents of the 13th National Party Congress, and especially Resolution No. 18-NQ/TW (2017) on continuing to reform and reorganize the political system into a lean and efficient structure.*

The current context of researching a two-tier local government model oriented toward “compact - streamlined - strong - effective - efficient,” particularly in discussions on ceasing the operation of district-level administrative units in some areas, poses new reform requirements associated with decentralization, devolution, and digital transformation. Grounded in Marxism - Leninism, Ho Chi Minh’s Thought, and the viewpoints of General Secretary Nguyen Phu Trong on Socialism, the article analyzes the theoretical foundations of the two-tier local government model, clarifies the requirements for streamlining, and highlights the orienting role of political theory education. It also proposes orientations for content, methods, and enabling conditions so that political theory education may truly become an “ideological compass,” enhancing awareness, consensus, and public participation in the process of perfecting the two-tier local government model in the spirit of renovation and sustainable development.

Keywords: *Scientific socialism, Socialist rule of law state, two-tier local government, streamlining the apparatus, decentralization, political theory education.*